

Dny práva Visegradu v Kroměříži 2014 – Problémy ústavnosti v trestním i civilním řízení

Zdeněk Koudelka *

Justiční akademie ve spolupráci s Katedrou ústavního práva a politologie Právnické fakulty Masarykovy univerzity 27.–28. 2. 2014 uspořádala v Kroměříži mezinárodní konferenci – **Problémy ústavnosti v trestním i civilním řízení**, což bylo třetí pokračování **Dnů práva Visegradu v Kroměříži**, které se poprvé konaly roku 2012. Na konferenci za účasti soudců, státních zástupců a dalších právníků z Maďarska, Polska, Slovenska, Moravy, Slezska i Čech vystoupili zástupci zemí Visegradské skupiny.

Konferenci zahájil **Boleslaw Banaszkiwicz** z polské Varšavy na téma **Soudní řízení je nejméně dvojinstanční – ústavní norma a její chápání v polské judikatuře**. Polsko má ústavně zakotveno povinné dvojinstanční soudní řízení bez výjimky. Norma byla přijata jako reakce na zrychlené procesy během válečného stavu v Polsku 1981 i dříve. Nicméně praxe toto ustanovení vykládá zužujícím způsobem, kdy jsou z této povinnosti vyňata řízení, kdy rozhoduje Nejvyšší soud jako soud jediné instance a dále kdy nerozhoduje soud od počátku do konce (soudní přezkum kárného řízení exekutorů) s tím, že však platí pro soudní řízení správní. Dvojinstančnost se však užívá při rozhodování odvolacího soudu o nákladech odvolacího řízení, kdy je umožněno další odvolání. Příspěvek ukazuje na situaci, kdy se určité právo dá do ústavního předpisu. Nemůže však být prakticky realizováno, přitom není politická vůle na jeho změnu.

Druhý příspěvek měl **Zdeněk Koudelka** z moravského Brna na téma **Příslušnost státního zastupitelství**, kde bylo poukázáno na činnost nepříslušných státních zastupitelství (kauza Rath, kauza bývalého náměstka ministra spravedlnosti Steinera a ředitele Vězeňské služby generála Kuly, kauza Nagyová a spol., nepříslušnost Okresního státního zastupitelství v Přerově v dozoru nad stíháním senátora Jiřího Čunka). Nepříslušnost státního zastupitelství má dopad na ústavní právo na zákonného soudce pro přípravné řízení (rozhodování o vazbě). Jde o závažnou procesní vadu, na

kteřou soudy mohou reagovat vrácením věci příslušnému státnímu zástupci k došetření po podání obžaloby a nevyhověním návrhů nepříslušnému státnímu zástupci v přípravném řízení trestním.

Třetím vystupujícím byl soudce Ústavního soudu v Brně **Radova Suchánek**, který působí též na právnické fakultě v Praze v Čechách, s příspěvkem **Pochybnosti nad ústavností rozsudku pro zmeškání**. Sporné bylo především to, že se jej nemůže domoci žalovaný, ale jen žalobce. Nicméně ústavnost tohoto institutu Ústavní soud připustil.

Čtvrtým vystupujícím byl **Ivan Halász** z Ústavu práva Maďarské akademie věd a z Fakulty veřejné správy Národní univerzity veřejné služby v Budapešti na téma **Odnětí a přikázání v kontextu rozhodování maďarského Ústavního soudu**. Zde bylo poukázáno na problematičnost práva předsedkyně Úřadu pro správu justice překládat jednotlivé kauzy před zahájením jejich projednávání z přetížených soudu na méně přetížené soudy. Tuto možnost v původní variantě prohlásil Ústavní soud za neústavní. Parlament ji nezrušil, ale doplnil přezkumem ze strany Kurie (Nejvyšší soud).

Další vystoupení byly ze Slovenska – **Jozef Čentěš** z Generální prokuratury a Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě: **Vybrané aspekty ústavnosti v přípravném konaní v podmienkach Slovenska**, **Patrik Príbelký** z Okresního soudu Trnava a Právnické fakulty Trnavské univerzity: **Problémy ústavnosti v konaní všeobecnej justície**. Slovenské příspěvky byly zajímavé i z pohledu toho, jak se původně jednotný československý právní řád vyvíjí rozdílně v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a na Slovensku. Jozef Čentěš poukázal na porušování práva na přiměřenou délku trestního řízení, kdy v některých případech trvalo trestní stíhání více než 10 let.

Součástí konference v krásné moravské Kroměříži byly i večerní neformální debaty spojené s ochutnávkou výborného moravského vína Josefa Balíka z Kostic ročníku 2013. Odevzdané příspěvky jsou publikovány v číslech 2/2014 a 3/2014 časopisu **Trestní právo** vydavatelství Wolters Kluwer ČR a.s.

* Doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, CSc., Katedra ústavního práva a politologie, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.